

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUNN

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktieföretag.

N:r 39 (458) Fredagen den 25 september 1896. 9:de årg.

Prenumerationspris pr år: Idun ensam kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. > 5:— Iduns Modet., månadsuppl. > 3:— Barngarderoben > 3:—	Byrå: Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Allm. telef. 6147. Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.	Redaktör och utgifvare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.	Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar.)	Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp-rad
--	--	--	--	---

Lina Morgenstern.

Första ordförande för den nu pågående kvinnokongressen i Berlin.

Under denna vecka — från den 19 till den 27 september — pågår i Berlin den stora internationella kvinnokongress, till hvilken mera än halftannat tusental deltagarinnor från alla världens kanter aumält sig. Äfven Sverige låter sig därvid representeras, och som Iduns speciella korrespondent deltagar, som vi förut nämnt, fröken Augusta Guldbland.

Som ett lämpligt åpropos bringa vi i dag bilden af kongressens 1:a ordförande, fru *Lina Morgenstern*, en af den tyska kvinnorörelsens mest betydande personligheter.

Samtidigt med öfversändandet af porträttet skrifer vår korrespondent från Berlin den 18 dennes:

Vi kommo hit ett dygn senare än bestämdt var och jagade sedan en hel dag från gata till gata, från hus till hus, utan att lyckas erhålla passande logis i de öfverbefolkade hotellen och pensionaten. Förstås — till 8 å 10 mark på dag kunde vi få bo och lefva fint, men detta stred alldeles emot kassabekränkningen. Nu har jag för ögonblicket hamnat tre tr. upp i ett jämmerligt pensionat, där icke den värsta asket kan nöja sig, och därifrån flytta vi i morgon bittida med — gudskelof! — bättre utsikt till bekvämlighet och trefnad!

I går eftermiddag var jag så ute till sena kvällen för att enligt Iduns uppdrag erhålla en interview med fru Morgenstern, kongressens första ordförande. Fru Morgenstern, som jag slutligen lyckades

träffa, var ytterst älskvärd, men hade naturligtvis mycket ondt om tid. Hon och de andra ledande damerna arbeta nu rastlöst för att ordna allt för kongressen. Hon sade sig icke hafva sofvit på flere nätter och icke hunnit äta middag under flere dagar. Fru Morgenstern är en äldre dam med silfverhvit hår, liten, fetlagd, men dock rörlig, med en strålande vänlighet utbredd öfver hela sitt väsen. Då vi kommo in, slog hon genast armarna om oss och bad oss vara välkomna »gäster från främmande land», och då hon såg, hur jag, nästan dignande af trötthet, sjönk ned på en stol, vinkade hon sin sekreterare och befallde ögonblickligen in vin. Och bättre har aldrig ett glas bordeaux smakat mig.

Efter detta bättre i stånd att göra iakttagelser, sökte jag studera omgifningarna, på samma gång som jag med lifligt intresse följde den älskvärda ordförandens eldiga tal, hvilket flöt utan svammel i korta, sammanträngda perioder. Hon satt vid sitt skrifbord och i sitt arbetsrum, hvars alla väggar voro fyllda af bokhyllor från golf till tak. Man skulle trott sig komma in i en professors studerkammare, om ej de smakfulla anordningarna af gardiner, draperier och blommor förrådt en kvinnas ordnande hand.

Jag frågade henne nu, om någon skrifven lefnadsteckning fanns tillgänglig, hvilken kunde gifva ett begrepp om hennes inre utveckling och yttre verksamhet.

»Ingen som jag vill nämna,» svarade hon, »men är ni nöjd

Vill fullt du lefva af hvad lifvet gaf,
Af ljus och natt, af sötma och af sälta,

Framför ditt hjärtas dörr, som för en graf,
Låt tystnaden sin sten för alltid välta!

Ellen Lundberg.

med några korta data ur min lefnad, så se här: »Jag är född i Breslau den 25 nov. 1830 och hette då Lina Bauer. Min fader var en framstående affärsman i denna stad. Jag gifte mig 1854 med min nuvarande man, bokförläggaren Morgenstern, och flyttade till Berlin, där jag några år senare begynte såväl min skriftställareverksamhet som ock deltagandet i åtskilliga allmänna angelägenheter. Jag grundade bland annat här de första Frøbelska barnträdgårdarne, samt 1866 det första folkskolan, hvilket sedan efterföljts af flere. Öfver de senare har jag nu högsta kvinnliga tillsynen och nämnes inom deras styrelse president. Jag är vidare styrelsemedlem i »Barnskyddsföreningen» och i »Fruentimmarsföreningen» samt redaktör af *Deutsche Hausfrauen-Zeitung* (Tysklands »Idun»). I grundläggandet af fackskolor för kvinnliga arbeterskor har jag äfven tagit verksam del.

»Men ni må ej tro, att jag för alla dessa göromål försummat mitt hem och mina barn, af hvilka jag välsignats med fem stycken. De äro nu vuxna och en af dem, en gift dotter, har varit öfver i Sverige och där lärt sig åtskilligt godt och efterföljansvärdt. De svenska folkskolan och de svenska handarbetskolorna voro närmaste målet för hennes resa. Min andra dotter är död, och här ser ni hennes porträtt.» Fru Morgenstern pekade på broschen vid sitt bröst. Det blef ett ögonblicks tystnad, hvarefter hon med sin förra liflighet återtog: »Vill ni nu veta något mer till mitt lilla jags förhållande, så se här hvad en maskulin lefnadstecknare säger om mig:

»Fru Lina Morgensterns kloka, trofasta ansikte hör till de mest kända ur Berlins kvinnovärld. En skicklig författarinna af populära biografier, en barnavärldens vän, med känslig berättaretalang, som skrifvit mycket öfver och för de små, är hon samtidigt en modig kämpe för kvinnornas rätt. Den som en gång hört den lilla damen tala i en stor församling, med denna lugna klarhet, detta icke alltför starka, men bestämda organ, har därvid ej kunnat undgå att lägga märke till den skicklighet, hvarmed hon vetat bevara sin kvinnliga takt vid sitt offentliga uppträdande. Många män hafva från början en viss motvilja för kvinnor, som täfla med dem i det offentliga lifvet. En kvinna måste kunna koka, men ej hålla tal, så lyder en gammal god regel. Nåväl! Fru Morgenstern *kan* koka, och då måste hon vara dem behaglig, efter som hon till och med bemödat sig om att förstå kokkonsten vetenskapligt. Hon är till och med författarinna till en kokbok, som hon sedan låtit åtföljas af en populär bok om födoämnenas näringsvärde. Ja, ingen har i högre grad än hon erkänt magens världsbehärskande makt, men hon har ej låtit sig nöja med att ordna ett godt bord för sig och sin familj, utan hon har bemödat sig att sörja för alla hungriga och fattiga i den tyska rikshufvudstaden, genom skapandet af de berlinska folkskolan, hvilka redan för tre år sedan kunde fira sitt 25-års jubileum. Genom allt detta har hon ock förvärfvat sig rätt att ingripa och föra talan i den

nu pågående stora striden för kvinnornas utvidgade rättigheter.»

* * *

Ja, detta är nu allt hvad jag hinner för dagen! Från kongressen och dess förhandlingar skall Idun snart åter höra af mig. I flygande hast

Augusta Gulbrand.

Till hösten.

Se så ja, är redan du ute och reser
Med förebudssedlar, du vinterens lakej,
I ludna karpusen
Så ruskig och frusen,

Du kanske väl tror, att man känner dig ej,
Du ledaste bland alla leda »kineser»!

Man känner fullväl din gullbackiga lufva,
Hvars träs går i färg med det asplöf som föll,
Den barslitna rocken
Med brokiga skocken

Af svamp — en garnering som aldrig då höll,
Din brungröna näsduk att nyttjas vid smifva.

Du känns nog igen: dina leriga pjäxor
Och dystänkta »benfodral» röja dig grant:
Den urblekta västen,
Nu ful såsom pesten,

Förr rosig och blommig och fin och galant,
Den känna vi bättre än pilt sina läxor.

Vi känna dig väl, ty du röjes på rösten,
Och, uppriktigt sagdt, är den ful, din organ,
Än pipande gnällig,
Än bullrande skrällig,

Och smufvig och skroflig: en gång vid dig van,
Hvar barnunge ropar: »uj, uj! det är hösten!»

Din gråtmilda uppsyn, din klyfvert, som droppar,
Din gråbleka kindfärg, vi sett dem förut;
Ditt giltstyrda sinne
Vi väl oss påminne,

Förgäfvos du bultar på vägg och på knut,
För dig hvarje ingång man bommar och stoppar.

Hå, hå, ja! Du tänker dig inställsam visa,
Har förningar med dig, ja, alla de slags:
Kålhusvuden, nötter
Och päron och rötter

Och rofvor och konung och plockmon och vax:
Var viss dock att ingen dig ändå skall prisa.

Visst ser man, du lagar i ordning och leder
Till slaktbänken gödoxar fram uti mängd
Och gumsar och galtar,
Och gäss du nedsaltar,

Gå på du! — men helst man dock såge dig hängd,
Där husbonden din nu som bäst sig bereder.

Ty gör du det goda de tio procenten,
De nittio gör du förargelse blott,
Du dagen förknappar,
Och natten du lappar,

Och soldörren, hvilken har vidöppen stått,
Den stänger du till, att den blott står på glänten.

Och blomstren de fagra, som fröjdat vårt öga,
Som spridde sin doft ända upp emot skyn,
Dem tar du i nacken
Och slår dem i backen;
Dryaden du lufvar förutan försyn
Och blygs ej med kalldusch att se'n henne löga.

Vid stränderna vågorna plaskade ljumma,
Mångfaldiga väsen glädt lekte däri,
Din anda nu pustar
Och kyla utfrustar,
Att snart hvarje bölja lär isfradga bli,
Där stormarna misslynta bullra och brumma.

Och solen, som nyss gick så glädlig i dansen,
Så strålande klädd uppå himmelens bal,
Du nattmössa gifvit
Och barskt föreskrifvit,
Att hon skulle blifva så småningom — sval.
Din skälm, »fem och tjugu» du bör ha på svansen!

Du pratar om månsken, men hela den stäten
Är sådan att knappt man får veta där af,
För månen du hänger
Din molnfäll och stänger
Dess strålar ifrån oss att här som en graf
Blir beckmörkt. — Hvem tror du därmed är belåten?

Nej, res du tillbaka till Jenisejs stränder,
Och bygg dina snöhus hos björn och hos varg,
Bed husbonden gästa
I landet det nästa,
Mot dig och mot honom lär här man bli karg,
Tar onådigt mot er med vantade händer.

Och reser du icke, så vet att din näsa
Skall halfäret om på dig växa i längd,
Ty husvill du blifver,
Och bort man dig drifver,
Och dörr, liksom fönster och spjäll, har man stängd,
Hur än du med snöglopp i vrede vill fräsa.

E. S.

Berätta sagor...

För Idun af Valborg.

Dagen går till ända och skymningen inträder. Efter dagsarbetet är det en behaglig hvila att med den tända pipan slå sig ned och ägna den återstående delen af dagen åt läsning af någon intressant och lärorik bok. Den idoge husfadern finner på detta sätt en angenäm lön efter dagsarbetet, och själen friskas upp till en ny, gagnande verksamhet.

Det är en odalman, som finner lyckan vid arbetet och i skötet af sina barns familj. Nyss trefvade små händer på dörren och en späd stämma ropade: »Far!» Sedan gubben öppnat, trippar hans sondotter, en flicka om fyra år, in i rummet.

Hon tyckes söka något till förströelse, kanske något namn, som far hemfört från staden. Slutligen kommer hon fram till den gamle och betraktar honom med väntande blickar, i det hon lägger de små armarne öfver hans knä.

»Nå, hvad vill du, mitt barn?»

»Snälla farfar, berätta en historia, så är du så snäll!»

»Har du då varit snäll i dag?»

»Ja, ja; en liten historia!»

»Nå, så skall jag tänka efter, om jag minnes någon, kom hit!»

Och gubben tager den kära lilla på sitt knä och begynner en saga med den bekanta början: »Det var en gång...»

»Ja, det kunna vi ock,» skolasläsarinnorna säga, »däri se vi ingenting ovanligt.» Och likväl är det så. Den man, vi nu tala om, hade nämligen gjort sig till grundsats att icke blott behaga barnen och att roa dem, utan äfven att vidga deras fattningsförmåga, att göra dem bekanta med nya saker. Så enkelt det ser ut och så utan verkan eller följder ett sådant berättande för barnen än tyckes vara, så sällan handlar man dock vid dessa tillfällen efter någon viss plan eller betänker, att dessa i sig så obetydliga aftonunderhållningar dock kunna medföra en på barnets utveckling djupt ingripande verkan. Vid dessa tillfällen gifver man barnen vanligen ord, ingenting annat än ord, som de icke kunna förstå eller riktigt fatta. Halförstådt, är det hörda med ens åter glömdt. Är barnet lifligt, så bildar det sig själft efter berättelsen en föreställning om det obekanta, men en förvriden och bisarr. Ingen uppfostringsplikt är mera viktig än att hålla barnets hufvud klart. Må vi tydligt ställa oss saken för ögonen!

Ju ringare ett barns lefnadsålder är, dess lifligare upptager det i sig nya företeelser, men också är det så mycket mindre i stånd att ägna längre uppmärksamhet åt ett bestämdt föremål. Allt lärande under denna tid består blott uti samlande af föreställningar. Ju klarare dessa äro, dess mer närma de sig »begreppen» och så mycket klokare är och blir barnet. I denna sats ligger en hel undervisningsmetod förborgad.

Då barnet icke förmår att uppfatta ett föremål för dess egen skull, utan fattar det tillika med hela omgifningen såsom någonting lefvande, dithörande, så följer nödvändigheten att förskona det från blotta förklaringar. Allt lefver i barnavärlden; ett trästycke blifver för barnet en talande person, och hvad man för det framställer såsom talande och handlande, blifver intressant och öfverraskande.

När man vill rikta de små med en ny bild, t. ex. med »vargen», som spelar en så stor roll i sagovärlden, då berättar man dem en liten historia därom. Därvid akte man sig sorgfälligt att inblanda någonting obekant, ja, man undvike till och med otydlighet. Barnet gör sig nu begrepp om vargen i nära sammanhang med sagan. Vill man göra föreställningen om djuret klarare, så måste man berätta ännu flere egendomligheter om detsamma. Därigenom höjer sig begreppet mer och mer från omgifningen, blifver oberoende och klart. För att också visa den yttre företeelsen, tage man en god bilderbok i handen.

Samma förlopp återkommer tusenfaldiga gånger i lifvet. Barnet ser ett bord i rummet. Bord och golf äro för det ett, höra efter dess föreställning tillsammans, ty det har blott varseblifvit dem jämte hvarandra. Så bär någon bort bordet, men golfvet förblifver, som det är. Nu först blir begreppet bord skildt från omgifningen. På samma sätt är det med fötterna och skifvan: så länge den senare icke blifvit aflyftad, är den i barnets själ oskiljaktigt förbunden med bordet.

Af det anförda ser man lätt, hvilket ofantligt viktigt läromedel »berättandet» är, men också huru sorgfälligt det måste utföras. Man bör därför själf taga det om hand och icke öfverlämna det åt tjänare, som ofta icke förstå annat än att genom hvarjehanda skräckbilder uppskrämma barnens fantasi. Naturligt är därför också, att alla föreställningar om saker, som äro utan väsentlig nytta för lifvet eller blott existera som fördärfiga hjärnspöken, måste undvikas. Man ernår därmed ingenting annat än ett lättskrämdt temperament hos de små och förslöar betydligt deras naturliga skönhetsinne.

J "klädpenningfrågan".

XXIX.

Ordspråket säger, att man får taga seden dit man kommer. Visserligen har jag ofta tyckt det vara litet si och så med ett dylikt tillvägagående och därigenom mängen gång fått lära hvad slitning kan stå en dyrt — men som det nu är till ett så hyggligt ställe som till Iduns spalter det bär, så rättar jag mig gärna efter bruket — det kunde ju också rent af löna sig! Märk således att jag inte är alldeles omöjlig på denna vår världs stora maskerad, utan bjuder till att styra ut mig litet, jag också, efter smaken för dagen.

Hvad jag nu vill komma till är att flertalet ärade ins. hufvudsakligen ordat om, hur man själf i det och det stycket handlat och vandlat samt därtill gärna gifvit någon af de andra litet på pälsen. Jag får följaktligen göra så med, men först och främst är nödvändigt att tänka efter, hvarför klädpenningfrågan blifvit framställd. Säkerligen ej för deras skull, som hafva god råd att kläda sig alldeles som de finna för godt. Att en fru använder en lika obetydlig summa till sin toalet, då mennens årsinkomst uppgår till 8,000 kr. som då den endast utgjorde 1,500, kan visst kallas förtjänstfullt — om det annars är så efterföljansvärdt, kunde väl blifva tu tal om. Man önskar nästan veta, hvarför hon är så sparsam. Meningsyttringarna i vårt ämne äro nog ej heller för dem, som i de alla enklaste hem ej alls behöfva genera sig för hur de taga sig ut, bara »det går ihop».

Närmast af vikt är naturligtvis frågans rätta lösning för kvinnan med måttliga, begränsade tillgångar och som, därtill kanske ensamstående, måste vara väl klädd för att kunna bibehålla sin plats eller sitt arbete. Grundligt har jag själf måst pröfva på hvad detta allt likasom hvad »lärpengar» vill säga och sympatiserar därför varmt med henne, som behöfver samt vill och kan mottaga råd och ledning. För den skull är det jag här kommer med en liten revy öfver hvad jag vet vara bäst för att med minsta omkostnad anskaffa och vidmakthålla en snygg och treflig klädsel.

De sist förflutna 5 åren ha mina klädpenningar gått till respektive 142, 180, 150, 128 och 130 kronor. Innevarande år blir det antagligen 120. I detta är ej inräknadt tvätt, ej heller sådana slags omkostnader som bad, tvål, hårklipping o. d., ännu mindre medicin, nöjen, presenter etc., hvilket jag skriver upp under rubrik: hälsovård, förströelser o. s. v. Att dagligen ordentligt anteckna sina utgifter är af stor vikt äfven därför att man vid köp af liknande slag en annan gång då med lätthet kan påminna sig om och jämföra prisen. Allting bör betalas kontant och vid beställning ackorderas på förhand om betalningen. Att man gärna ånyo anlitar en affär eller arbetare, som befunnits vara bra, är naturligt, men i alla fall är det tillrådigt att ändå emellanåt höra sig för på annat håll. Bättre är att ge ut några kronor mer än att riskera att få illasittande eller slarvigt förfärdigade plagg. Realisationer äro ej att förakta, ej heller s. k. »stufbitsköp», men man får lof att förvissa sig om, att varan är god och felfri samt fullt användbar till det afsedda ändamålet. Af det billiga priset må man ej låta locka sig att köpa mer eller annat än det som verkligen behöfs för närmaste tiden. Godtköptillfällen erbjuda sig i våra dagar ofta nog, och isynnerhet klädningstyg blifva snart omoderna. Vid köp af dessa sistnämnda får man allt beräkna något

drygt, enär det är mycket svårt att få lika, då man längre fram vill ändra eller laga upp sitt klädning. Aflagda klädningar kunna med fördel användas till skoningar, foder etc. Fjädrar, knappar o. d. tillvaratagas för att vid tillfälle åter få göra tjänst, åtminstone med ny öfverklädnad. Tvättbara armlappar skall den, som besväras af armsvett, aldrig uraktlåta att begagna.

Nyttja alltid förklade hemma samt ute på landet och hvarför ej äfven holkar af tyg vid sysslor, då de kunna behöfvas, eller ock s. k. skyddare af vaxduk t. ex. vid skrifning. Byt klädning vid hemkomsten, och att äldre eller enklare kläder begagnas i hvardagslag säger sig själf. Fläckar, äfven de minsta, skola borttagas genast. Genom att hålla ett varmt järn på läskapper, som lägges öfver fettfläcken, borttages den lätt. Alla klädesplagg borde dagligen borstas eller afskakas i friska luften efter begagnandet samt sedan ordentligt hängas eller läggas på sin plats. Före borstningen måste det som blifvit vått af regn eller gatsmuts o. s. v. riktigt få torka, men ej i stark värme, ty däraf bli kläder och skodon sköra. Mycket fördelaktigt är att hafva dubletter af allting och att så långt ske kan slita på äldre persedlar i rusligt väder eller då det passar sig. Skodon, strumpor och handskar bör man skaffa sig af bästa slag, det blir billigast i längden. Sämmskinnshandskar äro lämpligast i fuktig väderlek. De tvättas i ljumt vatten med vispad tvål och sköljas i likadant med litet mindre tvål, få torka och dragas tills de blifva mjuka. Glacéhandskar tvättas (ej vid eldsljus) med bensen och en yllelapp, hvarefter de gnidas med talk för att återfå glansen. Strumpor, likasom allt annat, lagas vid minsta brista. Tår, hälar och hela fötter isticas eller inväfas, då ej stoppning längre är nog. Numera finnas lösa fötter att köpa. Dessa kastas fast vid äldre strumpben, som vanligen hålla länge.

Byk och tvätta flitigt alla underplagg, isynnerhet strumpor, på det de ej må nötas för mycket på samma ställe. Det är ingen idé med att spara och dröja med tvätt och rengöring, ty ju solkigare kläderna äro, dess hårdare och mera slitande behandling måste de underkastas för att bli rena. Att iakttaga största möjliga renlighet och ordning är högst gagneligt både för hälsan, trefnaden och kassan.

Har man godt om utrymme, kan det ju ej skada att hafva rätt mycket linne, eller som vanligast är bomullsunderkläder, hvilka ordnas så att man »går igenom» det hela hvartefter, annars blir det ojämnt slitet. Bra är dock att genom flitigt begagnande riktigt slita ut äldre lager så man ej får samlingar af bara halsslitet. Trefligt är att hafva t. ex. 1/2 dussin af hvardera sort litet finare och mer garneradt för att begagna vid besök borta. Äldre linyng kunna med fördel nötas ut sommartiden i st. f. nattskjortor, som äro dyra både att tillverka och tvätta. Natttröjor falla sig naturligtvis vida billigare.

Hvad ytterkläder beträffar vill jag framhålla som särdeles praktiskt att ej hafva tyngre eller tjockare vinterkappa, än att den utan olägenhet är brukbar äfven på vår- och höstidagen samt möjligen går för sig ruskiga sommarafnär på landet. Kallaste tiden har man en god ylleväst med ärmor eller en vadderad kofta inunder samt ytterligare vid behof en pälskofta eller krage. För den som ej äger mer än en bättre vinterkappa är det ej skäl att hafva fastsittande besättning af pälsverk. Höst- och vårkappa är bäst att hafva med lös krage, hvilken enligt nu rådande mode godt ersätter en särskild sommarkappa. På vintern är pälsmössa varaktigast, om man skaffar sig en af god beskaffenhet och ej glömmmer, att då den blifvit våt, afskaka den innan den får torka. Höst och vår är en filthatt trefligast. Sommarhattar kunna mycket väl blekas, pressas och äfven sys om, ifall det är goda flåtor i dem. Att själf färga och fernissa om dem är ingen konst. Paraply af bra gloria blir mycket varaktigt. Genom att låta sy en söm längs midten af väderna, där tyget först plär brista, kan man vidmakthålla ett äldre paraply till begagnande under mörka vintereftermiddagar, då också en sämre kappa eller annat äldre i klädväg mycket väl kan duga. Tjocka ylledamasker göra på resor på sitt sätt mer nytta än en filt, de äro åtminstone både billigare att skaffa sig och bekvämare att föra med än en dylik.

Till sist vill jag visa, hur jag tycker att ett ordentligt fruntimmers garderoblista bör se ut.

Förteckning på min garderob 1896.

1 vinterkappa, 35 kr., köpt 1895.

1 dito äldre, 48 kr., köpt 1892.

1 höst- och vårkappa, 35, köpt i år.
 1 dito äldre, 35, köpt 93.
 1 sommarkofta, 25, köpt 94.
 1 pälskofta, 36, köpt 96.
 1 dito gammal.
 1 ylleväst med ärmor.
 1 dito utan.
 1 aftonkappa äldre.
 1 gummikappa.
 2 paraplyn.
 1 svart sidenparasoll.
 1 ljusst tvättbart dito.
 1 tjock ylleschal.
 1 tunnare dito.
 Axelschalar o. d.
 1 nattrock af ylle.
 1 svart klädning, köpt 96.
 1 äldre dito.
 1 kulört ylleklädning.
 1 dito något ljusare dito.
 1 melerad klädningskjol.
 1 musslinsbluslil.
 1 à 2 tvättbara dito.
 1 à 2 bomullsklädningsar.
 2 långa ylleunderkjolar.
 1 dito af siden eller finare tyg.
 2 korta ylleunderkjolar.
 2 tjocka stickade bomullskjolar.
 6 à 12 hvita underkjolar.
 6 hvita underlif eller 3 s. k. lifskyddare.
 2 tjockare lifstycken.
 2 tunnare tvättbara dito.
 2 par strumphällare.
 6 par tjockare ullstrumpor.
 6 par tunnare dito.
 Dito af bomull?
 1 par ylledamasker.
 6 tröjor af halfylle.
 6 enklare nattskjortor.
 6 finare dito.
 6 natttröjor.
 12 st. lintyg.
 6 st. finare dito.
 12 par kyprade kalsonger.
 6 par finare dito.
 3 par af mjukt ylletyg.
 2 dussin näsdukar.
 1 dussin hvita kragar.
 Förkläden, kamkoftor.
 1 par tjocka och 1 par tunna galoscher.
 1 par höga kängor.
 2 par vanliga dito.
 2 par knäppskor.
 2 par lösa sulor.
 Tjockare vintervantar.
 Sämisk- och glacéhandskar.
 Muff och pälsmössa.
 1 bättre och 1 enklare filthatt.
 1 mörk halmhatt.
 1 bättre och 1 enklare hvit dito.
 Badmössa o. s. v.

Så där ungefär ser min egen rustning ut. Tilläggas bör dock att jag från tidigare i ekonomiskt hänseende bättre tider haft och ännu äger kvar ett och annat i klädväg »att bottna» med äfvensom nipper o. d. Reparationer af enklare sådana samt anskaffande af någon liten obetydligare prydnadsartikel har jag ej hittills behöft totalt neka mig. Presenter i klädväg komma ej i fråga. Sybehör och dylikt plägar jag köpa i små partier, hvilket gör priset billigare, och så tar jag väl vara på allting — behöfver ej vara snål för det.

Mycket mer skulle vara att nämna, men med detta vare nog sagt. *Anna i E.*

* * *

Diskussionen i »klädpenningfrågan» afslutas nu oåterkalleligen i nästa nummer af Idun, hvarest omröstning angående premiefördelning anställles. Redaktionen.

Sonja Kovalevskys minne.

För fem år sedan hade det främmande lilla landet den oväntade sorgen att reda en graf för den snillrika ryska kvinnan, åt hvilken det ej långt förut till sin oförgätliga heder upplätit en professorsstol.

Den smärta detta dödsfall beredde Ryss-

lands andligt begåfvade kvinnor, hvilka just väntade att till sin krets i det stora, underliga fäderneslandet se återbördad sin tids ädlaste representant för en äkta rysk kvinnlig själsdaning af hög art, har i dessa dagar fått ett uttryck i ett monument, sändt öfver hafvet med två ryskor, dottern, den nu adertonåriga fröken Sonja Kovalevsky och dennas gudmor, doktor Lermontoff, moderns studiekamrat och väninna.

Innan vi öfvergå till en beskrifning af detta monuments invigning, torde det ej vara ur vägen att i fråga om Sonja Kovalevskys minne lämna några notiser om den unga kvinna, som djupt känner ansvaret af att bära sin mors vidt berömda namn.

Fröken Sonja Kovalevsky.

Lärjunge i fröken A. Whitlocks skola i Stockholm hade fröken K. under tre år efter sin mors död sitt hem hos astr. prof. Gyl-dén, hvars fint bildade fru, f. von Knaebel, delvis förut under moderns resor haft henne under sin uppsikt, ett värf, som en tid äfven var anförtrödt åt prof. S. Kovalevskys förtrogna väninna, fröken Ellen Key, så att det barn, hvilket vetenskapen och döden till stor del gjort moderlöst, dock anförtröts i den bästa vård. Efter i Stockholm genomgången skolkurs reste fröken K. öfver till Petersburg, där hennes farbroder, prof. i bakteriologi vid vetenskapsakademien därstädes Alexander Kovalevsky, för henne öppnat sitt hem, och där hon funnit kvinnliga studiekamrater i sina kusiner. Efter genomgången studentexamen i vår ämnar fröken K. bedrifva medicinska studier vid ett för ej längesedan i Petersburg öppnadt universitet, speciellt afsedt för att bereda ryskor tillfälle att studera i hemlandet i stället för vid utländska universitet. Då den medicinska skolan ej mottager elever under 21 år, uppstår för fröken K. en melantid, hvarunder hon emellertid ej ämnar slå sig lös, utan, fortsättande sina studier, därunder göra sig fullt reda för, huruvida hon på den nämnda medicinska banan eller som lärarinna skall gå ut bland det ryska folket i ljusets tjänst. Därvid följer fröken K. ej blott sitt eget fria val och ett af modern för henne framkastadt lifsschema, utan en mäktig andlig strömning som nu genomgår de bildade kvinnornas led i Ryssland, att sprida upplysning bland folket. Staten upprättar visserligen allt flere folk-

skolor, och äfven godsägarna göra det, men betalningsvillkoren äro så små, att det är allt för välkommet, då landets rika döttrar som lärarinnor i dessa skolor så godt som underhålla sig själfva. Under somrarne vistas fröken K. å sin gudmoders gods nära Moskva, där hon har tillfälle att lära känna den ryska landtbefolkningen och dessutom under sin gudmoders ledning studera kemi. För matematiska studier ligger däremot ej alls hennes håg.

Å den vackra platsen, Lindhagens kulle, dit skogen ännu stiger fram med furor, som susa öfver de hänsöfnas vårdar, i hvars närhet Solna kyrkas torn så svenskt idylliskt sticker fram ur sin löfdunge, och vid hvars fot lysande gräsmattor med blommor och buskager parklikt sträcka sig mellan grafvarna, strax till vänster om trappan, som leder dit upp, finner man gränsmärket för Sonja Kovalevskys korta och innehållsrika, jordiska lefnad.

Öfver grafkullen reser sig i svart, glän-sande granit ett St. Georgskors, hvars tunga dimensioner och säkert äfven dess utmäjlade ornat äro specifikt ryska. Å sockeln kan den intresserade äfven med obekantskap om ryska bokstäfver tyda inskriften till: »Professorn i matematik, Sonja Kovalevsky, född 1850, död 1891.» Enkla ord, tillräckligt uttrycksfulla för sin djupt vemodfulla innebörd: en ande i förtid stäckt i sin örn-flykt mot vetenskapens och litteraturens högsta höjder, ett hjärta, aldrig kylt af studier och ärebetygelser, oväntadt slutet af döden under den rikaste perioden af sitt känslolif.

Sistlidne fredag, kl. 1, samlades en an-senlig skara åskådare kring denna minnes-vård. Utom ryska popen med biträdande kyrkotjänare och ryska generalkonsuln syntes närmast grafven fröken S. Kovalevsky, fröken Lermontoff, professorskan Gyl-dén, fröken E. Key, de framstående represen-tanterna för Weierstrass' matematiska skola, hvaribland främst professor Mittag Leffler, samt dessutom, så långt utrymmet medgaf, de manliga och kvinnliga medlemmarne af Stock-holms högskolas studentkår, företrädde af sitt ståtliga banér.

Efter nedläggandet af kransar, hvaribland märktes en hälsning från professor Weierstrass, framträdde popen i full ornat med hög violett sammetshatt och svart sammets-kåpa, prydd med gyllene kedja och kors, och höll på ryska ett tal för den hädangångnas minne, hvarefter rysk mässa vidtog. Popens välsignelseord, åtföljda af en del ceremonier såsom korstecken, rökelse-karets svängande, tändandet och släckandet af ett vaxljus, vårdens bestänkande med vigvatten, ackompanjerades af en blid, på höga toner hvilande, enformigt vaggande sång, hvilken dock verkade högst musika-liskt. Det var ej på grafven man tänkte under denna äkta ryska scen, utan på den lilla Tanja Rajevskis eller Sonjas barndom. Efter mässans slut ställde popen några afskedsord direkt till fröken Kovalevsky.

Därefter framträngde ur trädningen bak-om grafven Sveriges hyllning i form af en körsång. Efter de sköna tonerna ur Josephs-sons requiem följde med gripande verkan »Integer vitæ» och slutligen en serenad, hvars strof »Slumra i ro i skogens famn» föll med veka tonfall öfver grafven.

Regnet hade under tiden fallit i allt stridare strömmar öfver församlingen och nej-dens höstfärgade trädkronor samt öfver

grafven, hvars palmer med ett susande ljud satts i rörelse af vinden.

Nu skingrades människomassan och grafven stod ensam. Mot aftonen sönderslet vinden himlens molnslöja och månen framträdde i sitt majestät mellan furornas kronor samt bröt sina strålar i den svarta stenen. Öfver grafven spände sig den strålande stjärnhimlen, dit den hädangångnas tankar djärfv spörjande och svarande höjt sig, och under hvars nattliga tystnad helt visst Sonja Kovalevsky planlagt sitt stora, tyvärr utförda arbete: »När död ej skall finnas mera».

Amalia Fahlstedt.

Kvartalsprenumeranter

uppmannas att nu ofördröjligen verkställa prenumerationen för sista kvartalet, på det intet afbrott i tidningens expedition må behöfva uppstå. Som bekant medföljer under detta kvartal till alla prenumeranter:

Iduns ytterst intressanta och värdefulla julnummer,

hvilket i år helt visst, med afseende på såväl textbidrag som illustrativ utstyrelse, till och med kommer att öfverträffa föregående årgångars. Särskildt erinra vi om det intressanta galleriet af barnporträtt:

»Det yngsta Sverige» i Iduns julnummer,

hvilket, utvaldt bland tusentals fotografier från Ystad till Haparanda, kommer att gifva en representativ och sällsynt intagande bild af vår uppväxande generation.

Bäst därför, som sagdt, att nu genast i god tid förnya kvartalsprenumerationen!

Redaktionen af Idun.

På rundresa.

Några korta bref från fröken Sva.

Uppsnappade och afskrifna af
Georg Nordensvan.

Sista brefvet.

I går afskedsfrukost i Paris — en vårhvardagsfrukost med sparris och jordgubbar. Därefter i hast en kopp kaffe utanför »Cardinal» och en afskedsblick utöfver boulevardlivet.

Där ropas de nyaste tidningarna ut och den nyaste smutsbroschuren »La verité sur la vie de Felix Faure» — det är egentligen titeln som är skandalös i dessa parisiska dagsländor, deras innehåll plägar vara af noll och ingen betydelse, eljes tager polisen hand om dem — där infinner sig fågelförsäljaren med sina fågelstackare på en pinne, där är gubben, som säljer gamla rostiga nycklar, hvilka låta förvandla sig till solfjädrar, och gentlemannen, som säljer planschverk öfver salongen — först då jag här om dagen låtit lura mig att köpa ett och handelsmannen redan var ur sikte, upptäckte jag att det behandlade salongen från i fjor! Där är ej det vimmel, det lefverne och den berusning i luften som under timmen närmast före dinern — timman mellan 6 och 7, »absinthtimmen» kallad efter det gröna gift, som då lyser i glaset på flertalet kafébord utefter flertalet gator staden rundt.

Nu är här trefligt och stillsamt. Luften

är frisk, det doftar af träden, nyvattnade som de äro. Vid bordet närmast oss sitta tre unga arbetare diskutera politik och dricka vermout gignolet. Vid bordet till vänster ett ungt lefnadsgladt par, som spelar domino, medan han konsumerar en kirsch och hon får ingenting. Det är för resten han som vinner, och hon finner sig i hans seger med en leende undergifvenhet, som Adam finner förtjusande. Efter en stund tar hon hans arm och de två försvinna bland de promenerande. Och i ett vindsfönster framför oss står en kvinna i peignoir och kammrar sitt rika svarta hår — hon står där, stark och vacker, som en tafra med rummets mörker som bakgrund och fönstrets karm som ram. Hon tittar ibland ner öfver boulevarden och småler käckt. Hon blir för mig typen *la parisienne*.

En kvarts timme senare ledsagas vi till vår vagn af hotellpersonalen, bugande, niggande: »*Au plaisir de vous revoir, madame et monsieur!*» Vi rulla en sista gång uppför Avenue de l'Opera, ett stycke utefter boulevarderna och vidare gatorna fram till bangården.

Och från vagnen blickar jag så tillbaka till Paris, då vi aflägsna oss allt mer och mer därifrån. Montmartrehöjden med kyrkan Sacre-Coeurs väldiga massa som silhuett mot himlen är den sista hälsningen. Farväl, Paris! *Au plaisir de vous revoir!*

* * *

Detta var i går. I kväll sitta Adam och jag utanför d'Angleterre i Köpenhamn och se på Kongens Nytorv med »hästen» och operan. När våra blickar mötas, kunna vi ej afhålla oss från att skratta, så löjlig synes oss dekorationsförändringen. Vi tycka båda det är som sutte vi på en teater och hade sett den ena scenen upprullas för oss efter den andra. Första akten: boulevard des Italiens — andra akten: Kongens Nytorv. Under mellanakterna hade vi sofvit oss fram genom Tyskland.

Torget förefaller ödsligt, de få promenerande gå i begravningsstakt, spårvagnarna knoga fram mödosamt, allt förefaller sömnigt. Och det är detta, vi finna så kontinentalt och upplifvande, när vi komma hit från Stockholm.

Jag har blifvit bortskämd af reselifvet. Jag går och lägger mig — och drömmer.

Jag drömmer att jag fortfarande rasslar fram på järnvägen. Jag återser min gemtylige danske konduktör, som aldrig hade brådt och alltid var hågad att »slå en lille passiar» i förbigående. Jag ser den ämbetsstrame franske konduktören — en fransk tjänsteman anses visst ej taga sin värdighet i akt, om han ej ser stram ut och uppträder en smula kitsligt — jag ser den ordknappa svartmuskige belgiske konduktören i sin svarta uniform, som ser ut att vara svärtad af fabriksröken, som höljer hela landet i svart, och slutligen ser jag vår tyske konduktör från i går.

Denne var en bred, imponerande man med ett grant apostlaskägg öfver sitt breda bröst. Han infann sig, då vi satt oss i vagnen, och frågade:

»*Wohin reisen Sie?*»

»Kiel,» sa' Adam.

»*Vier Mark!*» sade aposteln.

»Hvarför det?» frågade Adam.

»För platserna.»

»Vi ha ju betalt våra biljetter,» invände Adam.

»*Vier Mark!*» upprepade aposteln, som tydligen ej tyckte om att höra invändningar. Adam fann sig i att följa landets sed och lämnade 4 markstycken.

»*Dies kann ich nicht brauchen,*» sade aposteln och lämnade tillbaka en af slantarna.

»Är den falsk?» frågade Adam och fick till svar:

»*Dies kann ich nicht brauchen,*» inte ett ord vidare. Man resonerar hvarken med tyska eller franska tjänstemän.

Vid närmare påseende befanns slanten vara en engelsk skilling. Då tog Adam tillbaka sina pengar och gaf i stället en tiomarkssedel, och den apostlalike konduktören lämnade några mark tillbaka och ämnade aflägsna sig. Men då sade Adam, som också kan taga på sig en öfverlägsen min: »*Dies kann ich nicht brauchen.*»

Aposteln såg arg ut: »*Warum nicht?*»

»Därför,» sade Adam med det mest lugnt retfulla uttryck i tonfallet, »att det är en mark för litet!»

Det ser ut som om äfven dylika imponerande apostlatyper i kejsrerlig tysk uniform hade sina mänskliga svagheter. Mannen sade ej ett ord mera, men såg alls inte stukad ut, han försvann med bibehållen värdighet lika ståtlig som han trädte in i vår kupé. Jag hör ännu i drömmen hans »*Dies kann ich nicht brauchen.*»

* * *

Ännu en dagsresa och vi sitta i Göteborg, under lagerträden utanför Göta Källare. Vi äro återkomna till fosterlandet. På ångbåten drog Adam mig ner i matsalongen för att jag skulle få se ett svenskt smörgåsbord med alla dess tillbehör. Uppasserskan hette Lovisa och svarade på näbbigt stockholmsmål, när någon af skapelsens herrar tilltalade henne med ett skämtsamt ord.

Vi ha återsett västkustens karga klippnatur. Båten har glidit som i triumf fram på spegelblanka fjärdar i stålblått under en klar, hög himmel. Jag andas in saltvatenslukten med njutning, men det är inte utan att ej en smula vemod blandar sig in i återvändandets glädje.

Nu sitta vi och se ut öfver hotellplatsen. Man skall vara afgjordt patriot för att påstå att trafiken är synnerligen liflig. De båda hotellens ägare promenera från den ena vestibulen till den andra för att öka lifligheten.

Vi gå till trädgårdsföreningen. Efter tre minuter äro vi framme. Där är lika prydligt och städadt som alltid. Publiken utgöres af Adam och mig och ett par herrar, som dricka punsch. Så komma musikanter och ändtligen infinner sig allmänheten, de resignerade, som ha hvarken Marstrand eller Styrso att fly till.

Jag är sömnig och föga fosterländsk i dag. Uppassarn tyckes taga sig en lur hvar gång innan han infinner sig med det man beställt. Och när han skrifver räkning, skrifver han hvar sak två gånger minst. Sommarvärmen är förlöande.

* * *

Och efter ännu en dags skramlande på järnväg befinna vi oss nu i afton på Grand i Kristiania och ha framför oss Karl Jo-

hans gade, där hela staden passerar revy för våra ögon.

Ibsen infann sig ögonblickligen, så snart vi satt oss på vår utkiksplats, och passerade förbi tre gånger, svartklädd, i storm och paraply som alltid. I kaféet sutto broderlandets store män, tego, drucko öl, läste tidningar och tycktes vara medvetna om sin världshistoriska betydelse. Där sutto politiserande herrar, oklippta och oborstade, och kommo öfverens om att det var en skam för Norge, att det lät sig förtryckas och dagligen skymfas inför Europa af Sverige. Små pojkar bjödo ut »fire aviser för ti öre» och små flickor bjödo ut blommor. Hvar enda herre nästan hade en ros eller nejlika i knapphållet. Löjtnanter såg man inga — Kristiania är öfver hufvud den mest »civila» stad, jag sett. Militären gör sig föga gällande — och ändå afstod ju Stockholm härom året sina norska skarp-skyttar till Kristiania.

De unga damerna däromot göra sig mycket gällande. De gå med käck och »frejdig» hållning förbi Grand för att bli beskådade. De äro — nu på sommaren — klädda med en viss landtlig schwung och ha ej spår af det modedockaktiga, som man kan konstatera hos en och annan stockholmsdam — som förstas utgör ett undantag från regeln. En hel del flickor rulla förbi på bicycle — däribland flere klädda i vidbyxor, hvilket man så godt som aldrig ser i Stockholm.

Men någon ultramodernt klädd herre såg jag hvarken i Kristiania, Göteborg eller Köpenhamn. Den fotsida redingoten, den höga halsduken etc. tycks ej ha hunnit till nordens ännu. Vi få kanske hälsa dem välkomna hit i vinter, så vida vi ej besluta oss att vara dem förutan.

För resten är det nu på sommaren lika mycket främlingar som Kristianiabor, som befolka Karl Johans gade. Där vandrar hrr Schultze und Müller från Hamburg och John Bull kommer från fiskredskapsmagasinet här invid, men onkel Sam med familj från New-York åker förbi i Nykvists mest eleganta landau för att sedan fortsätta åkturen landet rundt och därpå återvända till nya världen efter att ha »gjort» Norge från Kristiania till Nordkap.

Så långt sträcka sig ej våra planer, men mera af Norge än Holmenkollen skola vi dock se. Vi skola upp till fjällen för att hvila oss och andas ut efter vår storartade europeiska resa, vi skola samla så mycken luft i lungorna, att den förslår för den långa vintern i Stockholm.

Har du orkat läsa mina bref? Nu äro de i alla händelser slut. Mer skall du få höra muntligt, när du söker upp din

Eva.

P. S. Kom snart!

Har ni en dotter eller son,

så erbjudes eder i dag, ärade läsarinna, ett enastående tillfälle att för en mycket ringa uppföring göra dem en stor glädje. För att göra **Kamraten**, illustrerad tidning för Sveriges ungdom, känd och skattad i ännu vidare kretsar bland den publik, för hvilken den är afsedd, har redaktionen anordnat detta års sista kvartal till ett profkvartal, som erhålles för det nedsatta, oerhördt låga priset af

endast 50 öre,

om prenumeration efter den 1 oktober verkställas på posten. Det skall alltid blifva **Kamratens** främsta bemödande att bland sin unga läsekrets väcka och bibehålla en sedlig och fosterländsk anda, på samma gång den vill vara verkligt underhållande och lärorik. Utom allt annat, som **Kamraten** under årets sista kvartal kommer att bjuda sina unga läsare, sänder han dem

som julklapp

ett trettiotvåsidigt, rikt illustrerat julnummer med bidrag af de bästa författare, ensamt till fullo värdt det lilla prenumerationspriset.

Kamraten vill bli de ungas vän i alla svenska hem. Har Ni en dotter eller son, så verkställ därför med det snaraste prenumerationen!

Stockholm i september 1896.

Redaktionen af **Kamraten**.

Genom fyra släktled.

Några små kulturbilder från Småland, för Idun tecknade af L. S.

(Forts.)

Och åter igen en annan stund dukade hon smakfullt och vackert det långa middagsbordet för väntade gäster, eller ordnade hon gästrummen för dem, som stannade öfver natten, och allt med samma hurtiga sinne utan tanke på egen trötthet. Att Märta kunde bli trött eller behöfva några ögonblicks hvila, tycktes ej heller falla någon annan in, och aldrig hände det väl att hon släckte sitt ljus en afton, förrän alla i huset sofvo och alla nycklarna hängde på hvar sin krok i nyckelskåpet i hennes lilla kammare. Då biskop Tegnér efter några dagars vistelse i den landtliga prästgården tog afsked af sin gamle vän, prosten, ytttrade han med sitt godmodiga småleende till denne: »Din Märta är en präktig flicka, henne skulle jag vilja förflytta till biskopsgården i Vexjö.» »Jag har dock icke hört, att växter som fostrats i skuggan, passa lika bra för solskenet,» svarade prosten, och därvid blef det.

Hade Märta storbak i sikte, företog hon det helst på natten. »Då är man mest ostörd,» sade hon, »och ingen springer i vägen eller ropar: Märta, se efter det, eller gör det där och det där.» Ett af dessa storbak gällde det årligen återkommande ystkalaset, då smör och mjölk såsom tionde aflämnades i prästgården. Efter pålysning i kyrkan kommo på utsatt dag i den tidiga morgonstunden bygdens unga flickor med stora, gula smörstycken och krukor med nysilad, gräddstark mjölk, hvaraf den berömda ost tillverkades, som under namn af »Smålands prästost» på sin tid stod högt i marknaden. De unga flickorna undfagnades rikligen, och när själfva mottagningen var öfver, kommo de äldre bondkvinnorna för att tillreda osten, hvarefter följde stor middagsbjudning för dem och deras husfolk.

Ett annat tillfälle, som också fordrade storbak, var »slätterkalaset». Till pastors rättigheter hörde nämligen ett manligt och ett kvinnligt »dagsverke» af hvarje hemmansägare, torpare eller backstugusittare i för-

samlingen. Dessa kallades genom pålysning i kyrkan att på en bestämd dag med lie och räfsa infinna sig i prästgården till s. k. »slätterhjälp», omväxlande emellan 60, 70, å 80 personer. Arbetet började klockan 3 på morgonen, sedan man först samfäldt afsjungit den gamla psalmversen: »Min gärning nådigt skåda», hvarefter skaran, med rättaren i spetsen, begaf sig ut på de vidsträckta ängarne, där gräs och blommor skningslöst fälldes af den höjda lien.

I skuggan af de stora träden på gården uppdukades tre gånger under dagens lopp de väldiga matborden och arbetet fortgick med undantag af de korta rasterna till kl. 8 på kvällen, då det afslöts med afsjungande af psalmen: »Så går en dag än från vår tid och kommer icke mer», samt helgsmålsringning från kyrkklockan.

Än flere »folkmöten» i stor skala förekommo i den gamla prästgården med anledning af gällande praxis att pastors lönerlades »in natura», som det hette, hvarmed alltid var förenad en riklig undfagnad från mottagarens sida. Dessutom stod dörren alla tider öppen för de enskilda församlingsbor, som af en eller annan orsak föranleddes att träda in genom densamma. Man lefde i ett patriarkaliskt förhållande till hvarandra, och vördnaden för prosten och kärleken till hans person voro så utpräglade, att han, snart sagdt, var allena styrande inom församlingen, och det, hvilket var än märkvärdigare, till allas belåtenhet.

För husets unga döttrar var Märta alljämt samma vän som i de tidiga barnåren, och gällde det ett förtroende, var hon alltid den första att få del däraf; och träffade dem något litet missöde, hade de gjort sig skyldiga till någon försummelse, till något misstag, nog var det Märta som skulle råda bot. Till lön för allt ågnades henne visserligen en uppriktig kärlek, med upprepade försäkringar att en bättre vän än Märta icke fanns till, men med ungdomens självvika sorglöshet tänkte de ej på att dela hennes arbetsbörda, utan hängäfvos sig fritt åt de sysselsättningar, som mera öfverensstämde med deras smak.

Men så kom en tid för Märta, då äfven hon skulle få erfara hvad det ville säga att sörja. Till orten kom en ung disponent för ett nybildadt grufbolag. Under sina upprepade besök i prästgården lärde han känna Märta och hennes ovanliga förmåga att styra och ställa i ett hus. Och då han jämförde denna med den otrefnad hans egen hushållerska beredde honom, utföll jämförelsen naturligtvis i hög grad till Märtas fördel.

Med tanken härför förklarade han henne en dag sin kärlek och bad henne blifva sin hustru. Den oerfarna Märtas hjärta klapade härvid af fröjd, ty omedvetet för henne själf hade en varm känsla för den unge mannen uppspirat inom henne. Han besvor henne emellertid att tåga med deras inbördes förhållande, »ty,» sade han, »jag har ännu ingenting att bjuda dig på och prosten skulle aldrig under sådana förhållanden tillåta en förlofning.» De skulle alltså vänta och se tiden an.

Och Märta väntade och var lycklig, lycklig i sina illusioner. Redan efter de båda första räkenskapsåren visade det sig dock, att grufbolaget gick med allt för stor förlust för att kunna fortsättas i samma utsträckning, hvarför åtskilliga indragningar måste företagas. Den första blef den, att dis-

ponenten förlorade sin plats och måste se sig om efter någon ny. Han flyttade från orten, och inom kort blefvo hans meddelanden med Märta allt obestämdare, tills han snart nog för ordnande af sina affärer ansåg sig behöfva en flicka med samma förmögenhet och skref till Märta, att han icke längre ville binda henne vid sig, då utsikten att kunna förverkliga deras förbindelse blifvit för honom allt mindre o. s. v.

Märta läste mellan raderna hela sanningen: den gamla historien om ostadighet i karaktären och förhastade löften, och hennes ärliga hjärta krympte tillsammans. Det var en läxa i människokänedom, som hon sent glömde.

(Forts.)

Namnsdagslista för 1896.

Oktober.

1. T. Natalia.	16. F. Hilda.
2. F. Ludvig.	17. L. Inge.
3. L. Evald.	
	18. S. Marcia.
4. S. Frans.	19. M. Artur.
5. M. Tomas, Tom.	20. T. Kasper.
6. T. Bruno.	21. O. Ursula.
7. O. Birgitta, Brita.	22. T. Lydia.
8. T. Birger.	23. F. Severin, Sören.
9. F. Ulf.	24. L. Lennart.
10. L. Holger.	25. S. Lilian, Lilly.
	26. M. Amanda.
11. S. Sverker.	27. T. Faste.
12. M. Valfrid.	28. O. Rakel.
13. T. Götilda.	29. T. Hadar.
14. O. Elof.	30. F. Alba.
15. T. Hedvig, Hedda.	31. L. Stefanie.

Ur notisboken.

Våra kvinnliga läkare. Medicine licentiaten fröken *Maria Folkesson* är nu återkommen till Stockholm efter något mer än ett halft års vistelse i utlandet, där hon i Dresden och Zürich med Fredrika Bremer-förbundets stipendium idkat studier i kvinno- och barnsjukdomar. Hon ämnar under den närmaste framtiden öppna praktik i hufvudstaden.

»Kvinnornas hus». På årsdagen af den kvinnliga Köbenhavnsutställningens stängning var i förra veckan ett stort antal damer samlade i industriföreningens stora sal, där fru Emma Gad framlade planen till uppförande af ett »kvinnornas hus» med lokaler för sammankomster och föredrag, för utställning af handarbeten, till läsestugor för arbeterskor och med gästrum för resande damer, med restaurant och »tearoms» efter engelskt mönster och bostadslägenheter för ensamma kvinnor, som ha anställning på kontor och i modemagasin. De nödvändiga medlen tänker man att, sedan de 10,000 kr. i öfverskottsmedel från utställningen tagits i anspråk, vinna genom privata insamlingar. Man tänker sig, att femtedelen af Danmarks vuxna 500,000 kvinnor skulle vilja offra 25 öre i månaden under ett år. Och på det sättet finge man en summa af 300,000 kr. att börja med. Subskriptionen har redan tagit sin början.

Friskgymnastik för arbetande unga kvinnor anordnas fortfarande af Kvinnliga gymnastiksällskapet i hufvudstaden. Samma personer, som redan länge så framgångsrikt arbetat för det vackra ändamålet, stå äfven i år i spetsen för företaget. Gymnastiköfningarna äro, som bekant, särskildt afsedda för sömmerskor och andra, som ha ett mera enformigt arbete. I hög grad önskligt vore att arbetsgifvarne visade större intresse för saken än hittills varit förhållandet. Arbeterskor borde allmännare än nu sker deltaga i den nyttiga och uppfriskande kroppsrörelse, som erbjudes dem under de skickliga gymnasterna fröknarna S. Högströms och M. Bel-

frages intresserade och nitiska ledning. Öfningarna, som taga sin början kl. 8,15 e. m., inkräkta ingalunda på den vanliga arbetstiden. Den billiga terminsafgiften af 1 kr. bör icke heller kunna hindra ens de mest obemedlade att taga del i öfningarna.

Teater och musik.

Kungl. operan återupptog den 17 dennes Donizettis operabuffa »Kärleksdrycken» med, så vidt vi från föregående uppföranden kunna erinra oss, alltigenom ny rollbesättning. Hufvudintresset för aftonen knöt sig nog därvid, att man nu för första gången fick höra hr *Lemon* efter hans återkomst från sin studievistelse i Paris. Som Nemorino hade hr L. fått ett parti, som borde lämpa sig väl för honom. Då han emellertid denna afton ej synes hafva varit särdeles väl disponerad — särskildt läto höjdtönen ojämma och ansträngda — vilja vi uppskjuta vårt omdöme angående resultatet af hans studier, till dess vi ännu en gång fått höra honom. En som afgjordt gått framåt är fröken *Kragballe*, hvilken var särdeles bra som Adina. Stämman har blifvit fylligare och bättre egaliserad, och den störande brytningen på danska har betydligt minskats. Ännu kräfvades dock arbete för att helt öfvervinna densamma. Den unga sångerskan bör därjämte allvarligt vinnlägga sig om en tydligare och distinktare fraseri. I doktor Dulcarnaras parti har man svårt att glömma Pelle Janzon. Hr *Brag* är dock ganska tillfredsställande, särskildt i tredje akten. Som sergeant Belcor är hr *Lejdström* ej öfven, och Gianettas plats fylles godt af fröken *Lindegren*.

K. Dramatiska teatern. Den hederlige skolläraren Wiedemann har gift sig — i sitt andra gifte — med en fattig adelsfröken, som en tid bortåt bott i unge baron von Röchnitz' hus. Den varmblodige baronen har, fastän själf nygift, visat sig betänkligt efterhängsen mot den unga fröken Elisabet, och då Wiedemann erbjuder henne sin hand, anse både hon och han i sina tysta tankar detta vara en räddning för henne undan denne landlige och i ovanlig grad hänsynslöse don Juans förförelsekonster. Elisabet blir emellertid Wiedemanns hustru och styfmoder till hans tre barn samt lever relativt belåten i den anspråkslösa vrå af världen, han kan erbjuda henne.

Men ej ens här lämnar baronen henne i fred. En vacker dag dyker han upp i Wiedemanns hus och erbjuder honom en förmånlig plats på det friherrliga godset. Orsaken till detta tillbud erkänner baronen utan tvekan inför Elisabet vara, att han vill ha henne i sin närhet, han har alltid älskat henne, han älskar henne ännu och det är hans fasta beslut att vinna henne. Elisabet förlorar för ett ögonblick den själfbehärskning, hon lärt sig bevara, och tillstår, att baronen är och varit hennes stora kärlek. Efter en del själsstrider och slitningar beredes dock tillfälle till en förklaring mellan Elisabet och hennes make, och den nobless, han nu visar, kommer henne att utan betänkande välja lyckan i den vrå af världen, där hans hem är, värdnad af hans starka, lugna kärlek och hans själsadel. Och så kommer det till en uppgörelse de båda makarne emellan — baronen skall köras på dörren och där skall härska ostörd resignerad lycka i det Wiedemannska hemmet, där makarne nu först lärt känna hvarandra rätt.

Detta är i korta drag innehållet i Hermann Sudermans nya pjäs »Undagömd lycka», som nu gifves på Dramatiska teatern. I kraft och omedelbart gripande, enkel anläggning går den väl icke upp mot vare sig »Ära» eller »Hemmet» — författarens här gifna tidigare stycken — men erbjuder dock flere moment af intresse och verkingsfulla roller för några af teaterns bästa krafter. Främst samlas intresset kring den kvinnliga hufvudfiguren, fru Elisabet, som i den ärade gästens, fru *Ida Aalberg-Yakulls* framställning erhåller ypperlig relief genom ett alltigenom själfullt utmåsladt i de våldsammare konflikterna kraftigt gripande spel. Herr *Hillbergs* lugna, behärskade tolkning af den fridsamme skolmannen är ock af ypperlig verkan. Hr *Personne* ger den vanskliga bilden af friherren med trovärdig verve i de starka scenerna; litet mera finhet skulle dock däremellan vara önskvärd äfven öfver denne brutale don Juan. Fruarna *Hartmann* och *Seelig Lundberg* liksom hr *Hamrin* och *Johansson* må

med erkännande nämnas för sina insatser i de förnämligare fyllnadsrollerna.

Bifallet har allt från premiären varit lifligt från flere utsålda hus.

Tatjana.

Skiss för Idun af *Elsa Lindberg*.

(Forst.)

»Hur kunde jag skratta och prata och ha roligt, hur kunde jag, när jag är så olycklig, så gruffigt olycklig? Hvert skall jag taga vägen? Hvert skall jag taga vägen?» — Den lilla svarta bollen skakades af snyftningar. Herr Birger satt stum och såg på henne. Den hastiga öfvergången från skratt till gråt bragte åter fram hela hans blyga tafatthet.

Men tårarna stannade af lika hastigt, som de sprungit fram. Tatjana reste sig och samma allvarliga, långa, smala flicka, hvilken för en timme sen trädde in i rummet, stod nu åter där framför honom och såg på honom med förgrättna, matta ögon.

»Adjö» — sade hon — »tack för allt, — allt!» Hon höll hans hand ett ögonblick i sin, så gick hon mot dörren, stilla, allvarlig som hon kommit, med den nöta fiollådan i ena handen, det blå knytet i den andra.

»Tatjana!»
Hon stannade och vände hufvudet mot honom med handen på dörrlåset.

»Hvert skall ni gå?»

»Jag vet icke!»

»Det är mörkt där ute, Tatjana! Farligt att gå ensam nattetid på Österlånggatan gränder. Hvad skulle morfar säga, om han visste . . . att . . .»

»Morfar!» Det klang så vekt från hennes läppar, flämtande som i en hviskning.

»Tatjana! stanna här i natt! Stanna här!»

Han gick fram och tog ur hennes viljelösa händer, liksom han gjort en gång förut, den lilla nöta fiollådan och det blå knytet. Och åter satte hon sig stelt, ytterst på soffkanten. Men herr Birger grep hastigt sin hatt och blankslitna rock.

»God natt, Tatjana!» sade han. »Sof godt!»

»Hvarför går ni, herr Birger?» frågade hon och reste sig hastigt.

»Hvarför, — upprepade han och öfver hans tärda ansikte flög en hastig rodnad. — »Jag måste sitta uppe på en tidningsredaktion i natt. Jag har göromål där . . . Jag har göromål, jag måste,» tillade han nästan häftigt.

»Om ni måste, så . . .» sade hon sakta och såg fullt på honom med sina stora, oskyldiga ögon.

»God natt, Tatjana! Sof godt!» sade han ännu en gång, och han öppnade långsamt dörren till farstun. Då stod hon plötsligt tätt invid honom, slog båda armarna om hans hals och hviskade med munnen tätt intill hans öra.

»Du är god . . . god . . . god . . . Jesus och jungfru Maria löne dig.»

I nästa ögonblick var han utom rummet. I trappan stannade han och for med handen öfver pannan.

Från skyltmålarens ljud vaggsången.

»Sof! Sof! liten sparf!»

Stackars värlös liten sparf!»

Därute var det natt och mörker. Här och där flämtade en gaslykta. Han dref Österlånggatan framåt med händerna borrhade ner i fickorna; hatten tryckt djupt i pannan. — »Göromål på en redaktion.» — Hvar fanns den redaktionen? Han hade lust att skratta åt sitt eget påhitt. Men skrattet förbyttes i stället till en suck.

Hui! Blåsten for hvinande långs upp efter husraderna, snodde in i gränderna, körde ut på de bredare gatorna och tog sig en hvirflande ringdans öfver de öppna platserna. Han frös i sin tunna rock och påskyndade sina steg. Så skulle han gå hela natten, medan hon sof däruppe. — »Hon sof däruppe.» — Det blef så varmt inom honom. — »Hon sof.» — Och i sina tankar gick han igenom den förflutna kvällen. Hur han funnit henne i trappan, så deras glada supé, hennes fiolspel, hennes gråt och så nu sist hennes hviskning. — »Du är så god . . . god. Jesus och jungfru Maria löne dig,» och åter kände han hennes armar om sin hals och hennes rena, friska andedräkt mot sin kind.

Utän att han visste, hur det tillgick, befann han sig ännu en gång i den lilla återvändsgränden, vid hvilken han bodde. Han stannade utanför det grå huset. Där blef han stående

Tandläkare dr Geo. Forssmans
 nya, präparerat för tändernas vård:
Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandtinktur
 handa å de festa apotek, i parfymaffärer och hos hrt
 handlande. Patenträskning för Sverige hos
Bendix, Josephson & C:o, 11 Ktegeringsgatan

i tankar. Han visste ej, hur länge han stått där, då han väcktes upp ur sina drömmier af prattande kvinnoröster.

Den lilla gränden var fylld af fladdrande, grå kappar och smala fiollådor slogo slamrande mot hvarandra. »Les gaies oiseaux» hade återkommit från musikkaféet.

»Ah! Monsieur Birger! Här på gatan i natten! Monsieur Birger, som annars alltid arbetade hela natten på sitt rum. Hade han glömt nycklarna? Eller hade han kanske ett »rendez-vous» här ute på gatan? Och de grå kapporna trängde sig in på honom och de röda munarna sladdrade högljudt och uppspelt. »Les gaies oiseaux» kommo från en glad supé. De hade alla varit bjudna af en baron... en finfin baron — »Anettes baron», som han kallades, ty han var så snäll mot Anette. Anette, som spelte sekundfiol i orkestern. Kände monsieur Birger Anettes baron? Jaså, kände monsieur Birger inte alla några baroner? Brukade monsieur Birger kanske inte heller vara med om små champagnesupéer med tryffel och ostron? — Jaså, verkligen icke. Tänk! Men skulle monsieur Birger inte gå upp nu? Inte det? — Skulle han stanna kvar ute i kalla natten? Hvad kunde han då vänta på? — Och »les petits oiseaux» fnittrade, stötte på hvarann med arbågarna och myllrade in i den lilla tränga porten, som nästan fylldes af grå kappar.

Herr Birger stod ensam. Han kände sig så trött. Hela den förlutna dagen hade han sprungit på lektioner. — Skulle han gå upp till någon god vän och bedja att få ligga hos honom? Och om vännen frågade, hvarför han ej gick hem till sig! Hvad skulle han svara? — »Jag har en liten sparf därhemma — en stackars, »varnlös liten sparf.» — Man skulle skratta åt honom. Bättre då att gå, bara gå vidare och vidare; gå hela natten; blåsa i fingrarna för att värma upp dem; hvissla en glad stump för att hålla sig själf vaken. En poliskonstapel bad honom vara tyst; en raglande nattvandare sökte taga honom under armen för att få en smula stöd på sin vacklande stig. Han gjorde sig lös och tog vägen fram mot Norrbro. Där vid broräcket stannade han och såg ned i det svarta vattnet. I

hans öron ljödo de melodier, som Tatjana spelat på fiolen — de underliga, bizarra öfvergångarna från skratt till gråt. Och han mindes hennes ord — »Åh! Den som fick dansa och ha roligt just så här, lefva just så här!» Skulle det då bli hennes lif — först svallande glädje och sen sorg? Vattnet därnedanför låg så stilla, det var så djupt, kallt och hemlighetsfullt. Med en rysning vände han sig bort. Och så fortsatte han att gå och gå. Men Tatjana var i hans tankar. — På Karl XIII:des torg satte han sig ned på en soffa för att hvila. — Han lutade hufvudet bakåt mot soffans karm, och så somnade han i den obekväma ställningen.

Han drömde. Det var om Tatjana. — Och han såg henne i drömmen med det lilla mörka hufvudet öfver den hvita snibbkragen, och hans hufvud låg i hennes knä, och han hade inga sorger mer, och han var smekt, omhuldad och förstådd, och inom honom kändes det så godt och varmt.

»Vakna upp karl!» — En hjälmbeprydd polis ruskade herr Birger vid axeln. Herr Birger reste sig osäkert. Han var stel öfver hela kroppen. Fingrarna voro så stela, att de knappast förmåde hålla kvar hatten, hvilken fallit från hans hufvud ned på marken. Polisen, som tagit upp den, tryckte den slutligen själf ned på han hjässa.

I Jakobs kyrka slog klockan fem tunga slag. Herr Birger gick långsamt uppför Hamngatan. Hans kropp kändes så underligt tung och bortdomnad. I hörnet af Drottninggatan måste han stanna och försöka taga sig en »åkarbrasa». Så gick han öfver Gustaf Adolfs torg, öfver Norrbro och vidare framåt. Innan han ens själf visste därpå, befann han sig vid återvändsgränden, där han bodde. Den lilla gatan låg öde. Han blef stående och såg upp mot fönstren. Då öppnades porten sakta och han såg en liten grå kappa kila ut. — En af de små »oiseaux», tänkte han. Hvertän så tidigt? De små fransyskorna, som annars brukade vara så sömnsjuka och aldrig visa sina rufsiga hufvuden förrän framåt tio-tiden!

Den grå kappan stannade liksom tveksamt, och två ögon sågo oroligt bort mot Österlånggatan. Kapuschongen, som hölls samman för ansiktet af en liten bar hand, fladdrade upp. —

Mademoiselle Anette! — »La seconde violon!» Herr Birger tänkte ropa henne an, men så hejdade han sig. Hvad hade han med henne? Bullret af rullande vagnshjul kom den grå kappan att spritta till. En hyrkuskvagn vände om hörnet och stannade vid återvändsgränden. Inom ett ögonblick var mademoiselle Anette försvunnen. Hyrkuskvagnen hade kört därifrån. På afstånd hörde herr Birger bullret af hastigt bortrullande vagnshjul. — — — — —

(Forts.)

Planschen för september

åtföljer, i utbyte mot det vanliga romanarket, detta nummer och utgöres af en reproduktion i autotypi efter den framstående tyske målaren F. von Uhdes stora oljefärgstafva: »Kom, Herre Jesus, blif vår gäst!»

Innehållsförteckning.

Lina Morgenstern; första ordförande för den nu pågående kvinnokongressen i Berlin; en intervju af *Augusta Guldbrand*. (Med porträtt). — Till hösten; af E. S. — Berätta sagor... För Idun af *Valborg*. — I »klädpenningfrågan». — Sonja Kovalevskys minne; af *Amalia Wahlstedt*. (Med porträtt af fröken Sonja Kovalevsky). — På rundresa; några korta bref från fröken Eva; uppsnappade och afskrifna af *Georg Nordensvan*. — Genom fyra släktled; några små kulturbilder från Småland, för Idun tecknade af L. S. (Forts.). — Namndagslista för 1896; oktober. — Ur notisboken. — Teater och musik. — Tatjana; skiss för Idun af *Elsa Lindberg*. (Forts.). — Planschen för september. — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Redigeras af Sophie Linge.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Etthundratretton personnamn dölja sig i

Naturens röster.

Göken höres gala ur asplunden och i dunkla skogssnår i varm juni-dag. Nyfiken spörjer tärnan naturspåmannen, om hon snart blir brud, men han narrar henne ofta. I juli aftager hans sång och han flyttar sedan härifrån, men en annan sommar i aftonens frid aktar man drömande åter på hans rop.

Med snabba vingslag — darrande vore rätt ord — och under klara, höga drillar stiger lärkan mot den solvarma rymden, pilsnabbt störtar hon sedan sig ner mot åkern, alltid väljande sig genaste vägen till sina små, som hon mången gång fann ynkligt skrikande i boet.

Också i solgasset — eller enligt den högre uttryckskonsten — i azurblå eter — sväfvar svalan på lätt vinge — ger då och då till ett högt kvitter; jubel samt lefnadslust ligger däri. Svalorna strida tappert med höken ibland. Sitt bo bygga somliga i lador, andra under bondens tak. Här taga de sitt residens hvart år. Lycka, ro, lust och hemtrefnad ammas i deras hägn.

Trastens växlande rika sång tonar vida i kvällen. Ack, han tjuvar alla! Andra fåglar tura med honom att fylla dal och höjd med klingande, milda, vidt ljudande sånger. Har

du noga lyssnat angående trasten och sökt något tolka hans visor? Den lille artisten kan ju tala riktigt bra. I föredraget om »fåglalåt», som en af Dalarnes präster höll, anfördes flera samtal mellan denne roliga fågel å ena sidan samt en vallkulla, en fiskare och en riktigt enfaldig dalmas å den andra, alla naturligtvis muntra och pigga. Mej narrade de åtminstone till skratt.

Sval, fridfull och allvarlig är kvällen. Ur daggstänkt lund stiger dansande mygg — svärmar i namnlöst tal — i all sorglöshet och under gladt spel lekande mot höjden. Från åkern ljuder kornknarrens skarpa melankoliska läte; han tonar på sitt vis med i symfonien. Altstämman sköter han. Bromsen spelar koral, bin och humlor säckpipa.

Med vingade lekande skarors jubel inblandar sig ur den öfriga naturen en mångfald af röster. Hvad är skogens sus annat än en stämna i den stora kören! Så ock böljans slag vid insjöns strand, sorlet af en källa i dalen, hvarje rännils plaskande och den i sakta lopp rinnande åns milda brus? Till dessa vecka, hulda melodier trummar, tingad till tjänstgöring af ljungande eld, tordönet majestäiskt taktan.

I Floras tjusande rike, där allt blommar, talas ett tyst, men för den som därför fått hörsel, manande dithyrambiskt språk. Hvarje ax eller strå, som darrar vid vindens kyss, hvarje ros af fjärlar omringad, hvarje viol af välukt omsväfvad, hvarje liten linnea hemma i skogen, hvar doftande lavendel, ack! en hvar hviskar ljufviga sagor och hemligheter, nya och dock mycket gamla, i ens öra. Ja, mäktigt predikar naturen öfver allt, äfven under sin djupaste tystnad!

F. M. C.

Schack-gåta.

(Efter hästens gång.)

blir	lena	strax	ljus	vi	lukt	visa	blå
lops	och	sta	väl	en	sa	tycka	tys
kny	han	klä	krans	la	så	rika	him
lycka	bröl	lik	än	der	koja	ta	vä
boja	ke	hvar	strå	en	sen	lens	och
ra	der	en	min	dags	der	och	ju
tan	kets	bä	sa	och	la	vrå	vä
lika	vill	lun	stö	sta	pri	äng	nu

Bortplockningsgåta.

Från det gifna hufvudordet borttages en bokstaf i sänder, så vald, att man med de återstående bokstäfverna alltid kan bilda ett nytt ord eller en annan form af det förutvarande:

- 1) Lätt och grått.
- 2) Kär! för »vätt».
- 3) Festligt lag.
- 4) »Öfverdrag».
- 5) Mossig sten är det ej.
- 6) Tonkamrat till »hi» och »hej».
- 7) Konsonant som stått emot Vår förföljelse, vårt hot.

S. L.

Lösningar.

Logogryfen: Fluga; uf, gal, al, ful, gula, la, af, ulf, alf, fal, gul, lag, gaf, f, g, a.

Korsaritmogryfen: Falsterbo, Rotterdam, Östersund.

Fyrkanten:

I D A
D A N
A N E

Hufvudbryt: Ada ratar alla rosor.

Bland nu befintliga Cacaosorter **HULTMANS CACAO** intages säkert förnämsta platsen af

Redan 1888 intygade prof. Joh. Lang i Lund, att Hultmans Cacao var fullt lika med van Houtens Cacao. Hultmans Cacao kan således varmt rekommenderas till hvarje husmoder